

Αριθμός 23/2009

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α2' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Δημήτριο Δαλιάνη, Αντιπρόεδρο, Ιωάννη Ιωαννίδη, Χαράλαμπο Ζώη, Αθανάσιο Κουτρομάνο και Δήμητρα Παπαντωνοπούλου, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 13 Οκτωβρίου 2008, με την παρουσία και της γραμματέως Αικατερίνης Σιταρά, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Της αναιρεσείουσας:, κατοίκου, η οποία εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξούσιους δικηγόρους της Γεώργιο Ξανθάκη και Λάμπρο Κοτσίρη.

Της αναιρεσίβλητης: Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ -ΑΕΠΙ ΑΕ" που εδρεύει στο και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο της Κωνσταντία Καζά.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 20-7-2004 αγωγή της ήδη αναιρεσίβλητης και την από 16-2-2005 πρόσθετη παρέμβαση της "....." που δεν είναι διάδικος στην παρούσα δίκη, κατατέθηκαν δε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών και συνεκδικάσθηκαν. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 28/2006 του ίδιου Δικαστηρίου και 8532/2006 του Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητά η αναιρεσείουσα με την από 18-4-2007 αίτησή της. Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο εισηγητής Αρεοπαγίτης Αθανάσιος Κουτρομάνος ανέγνωσε την από 2-10-2008 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της κρινόμενης αίτησης αναίρεσης καθώς και του αιτήματος περί παραπομπής προδικαστικού ερωτήματος στο ΔΕΚ. Οι πληρεξούσιοι της αναιρεσείουσας ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, η πληρεξούσια της αναιρεσίβλητης την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά το άρθρο 559 αριθμ. 1 Κ.Πολ.Δ., ιδρύεται λόγος αναιρέσεως, αν παραβιάσθηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου. Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1-3 παρ. 1-7-13 §§ 1, 2, 5 -15 § 4-32-34 § 3 (και κατ' αντιδιαστολή προς εκείνες των άρθρων 18-28Γ) του Ν. 2121/1993 "Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα", προκύπτει (πλην άλλων) : (α) ότι ο πνευματικός δημιουργός έχει "αποκλειστικό και απόλυτο δικαίωμα" για οικονομική εκμετάλλευση του έργου του' (β) ότι η διαλαμβανόμενη στον Νόμο απαρίθμηση ορισμένων τρόπων εκμετάλλευσης του πνευματικού δημιουργήματος είναι ενδεικτική' (γ) ότι εκείνος που, με οποιονδήποτε τρόπο, εκμεταλλεύεται εμπορικά ένα πνευματικό έργο οφείλει στον δημιουργό του, (ή στο πρόσωπο που ενεργεί νομίμως αντ' αυτού, και ιδίως στον οικείο φορέα συλλογικής διαχείρισης) οικονομικό αντάλλαγμα (κατά κανόνα ποσοστιαία αμοιβή), ανεξάρτητα από τον νομικό χαρακτήρα των σχέσεων υπό τις οποίες αυτό γίνεται και (δ) ότι επί συλλογικών πνευματικών έργων - εκτός αντιθέτου συμφωνίας ή ειδικής νομοθετικής ρυθμίσεως - οι επιμέρους συμβολές παρέχουν σε καθένα από τους συνδημιουργούς δικαίωμα συμμετοχής στο σύνολο της οικονομικής απόδοσης του έργου. Εκ τούτων παρέπεται ότι, εάν ο παραγωγός κινηματογραφικής

ταινίας (συλλογικού πνευματικού δημιουργήματος) παραχωρήσει δικαίωμα χρήσης αυτής σε τηλεοπτικό σταθμό έναντι οικονομικού ανταλλάγματος, μέρος αυτού δικαιούται ο συνθέτης που συνέβαλε στην παραγωγή του έργου με την μουσική επένδυσή του, ανεξάρτητα εάν και πότε ο σταθμός θα προβεί σε δημόσια προβολή της ταινίας και ανεξάρτητα από την νομική φύση της συμφωνίας με την οποία έγινε η παραχώρηση. Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο δέχθηκε, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, τα ακόλουθα: Η αναιρεσίβλητη (και ενάγουσα) εταιρία, ως φορέας συλλογικής διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων, είναι εκδοχέας των περιουσιακών δικαιωμάτων που εξεχώρησε σ' αυτήν συμβατικώς ο μουσικοσυνθέτης, ως δημιουργήσας την μουσική επένδυση τριών κινηματογραφικών ταινιών, που είχαν παραχθεί κατά την δεκαετία του 1960 και των οποίων το δικαίωμα εκμετάλλευσης έχει η αναιρεσείουσα. "Ο, την εποχή εκείνη, εισέπραξε, για τη μουσική του, από την παραγωγό εταιρεία, αμοιβή, η οποία αφορούσε τη συγκεκριμένη χρήση της προβολής σε κινηματογραφικές αίθουσες και όχι τις μετέπειτα χρήσεις, όπως είναι η παραγωγή βιντεοταινιών ή η εκμετάλλυσή τους (προβολή) από την τηλεόραση, εφόσον οι τρόποι αυτοί δεν ήταν τότε γνωστοί, ούτε ήταν δυνατόν να προβλεφθούν. Αποδείχθηκε επίσης, ότι η εκκαλούσα παραγωγός, ως χρηματοδότης των ταινιών αυτών, που είχε το δικαίωμα εκμετάλλευσης αυτών, κατά τα έτη 1995 έως 2003, κατάρτισε με τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς,,, και, συμβάσεις με τις οποίες παραχώρησε (εκμίσθωσε) τη χρήση των κινηματογραφικών ταινιών, αντί τιμήματος (μισθώματος), το οποίο εισέπραξε για τους χρόνους προβολής τους από τους τηλεοπτικούς σταθμούς, συνολικού ποσού 568.204,15 ευρώ, το οποίο, κατ' ακριβή διατύπωση των παραστατικών, χαρακτηρίζεται ως ενοίκιο. Αποδείχθηκε ακόμη ότι η εκκαλούσα, με τις προαναφερθείσες συμβάσεις, παραχώρησε μεν την χρήση των τριών ταινιών στους τηλεοπτικούς σταθμούς, χωρίς όμως, προηγουμένως, να ζητήσει και να λάβει τη σχετική άδεια της εφεσίβλητης και, συνακόλουθα, του, όπως προβλέπεται ρητά στη διάταξη του άρθρου 34 παρ.2 του Ν. 2121/1993. Ας σημειωθεί ότι το έσοδο αυτό της εκκαλούσας είναι καθαρό κέρδος, διότι μετά την πάροδο σαράντα ετών περίπου από την παραγωγή των ταινιών, τα έξοδα παραγωγής έχουν πλέον αποσβεσθεί. Η χρήση αυτή εξάλλου, είναι αυτοτελής και διαφέρει από τη δημόσια εκτέλεση των ταινιών από τους τηλεοπτικούς σταθμούς, οι οποίοι επίσης, έχουν έσοδα από την προβολή των ταινιών, πχ από τις διαφημίσεις, από τις συνδρομές σε συνδρομητικούς σταθμούς, από τις τηλεπωλήσεις κλπ. Από την τελευταία αυτή χρήση, που είναι αυτοτελής, ο Α, εισπράττει δια της εφεσίβλητης ΑΕΠΙ, πνευματικά δικαιώματα, από τους τηλεοπτικούς σταθμούς, μέσω των εσόδων τους σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 34 παρ.2 του Ν.2121/1993. Σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί, η εκμίσθωση της χρήσης των υλικών φορέων (κινηματογραφικών ταινιών) από την εκκαλούσα-παραγωγό προς τους τηλεοπτικούς σταθμούς συνιστά αυτοτελή εκμετάλλευση και διαφορετική χρήση από τη δημόσια εκτέλεση των ταινιών (τηλεοπτική μετάδοση από τους σταθμούς). Επομένως δεν πρόκειται για διπλή αμοιβή για την ίδια αιτία, όπως αβάσιμα υποστηρίζει η εκκαλούσα, αλλά για χωριστή αυτοτελή αμοιβή κατ' άρθρο 34 παρ. 2 και 3 του νόμου, σε συνδ. με τη διάταξη του άρθρου 13 παρ.5 αυτού. Βέβαια, στις συμβάσεις εκμίσθωσης των ταινιών, τις οποίες κατάρτισε η εκκαλούσα με τους τηλεοπτικούς σταθμούς, η χρήση των ταινιών χαρακτηρίζεται ως τηλεοπτική μετάδοση και όχι εκμίσθωση. Όμως οι συμβάσεις αυτές δεν δεσμεύουν την εφεσίβλητη, εφόσον δεν ήταν συμβαλλόμενο μέρος σ' αυτές. Άλλωστε, όπως ήδη εκτέθηκε, το ανάλλαγμα που η εκκαλούσα εισπράττει από τις συμβάσεις αυτές χαρακτηρίζεται στα τιμολόγια ως ενοίκιο, δηλαδή μίσθωμα, όρος που αρμόζει στη μισθωτική σύμβαση. Επομένως, και αν ακόμη υποστηριχθεί η άποψη ότι υπάρχει κενό ή αμφίβολο σημείο για την έννοια της παραπάνω εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 173 και 200 του

ΑΚ, αυτή πρέπει να εκτιμηθεί ως εκμίσθωση. Κατόπιν όλων αυτών ο μουσικοσυνθέτης έχει δικαίωμα ποσοστιαίας αμοιβής, την οποία νομιμοποιείται ενεργητικά να αναζητήσει η εφεσίβλητη από την εκκαλούσα-παραγωγό για την εκμετάλλευση του μουσικού του έργου, με το οποίο επενδύθηκαν οι ως άνω τρεις ταινίες (άρθρα 34 παρ.2 και 3, 55 παρ.1 και 2). Η αμοιβή αυτή πρέπει να υπολογιστεί σε ποσοστό 5% επί του συνολικού μισθώματος, που έχει εισπράξει η εκκαλούσα-παραγωγός από τους τηλεοπτικούς σταθμούς. Το ποσοστό αυτό είναι ανάλογο προς το μίσθωμα, που αυτή έχει εισπράξει χωρίς την άδεια του μουσικοσυνθέτη και κατά το οποίο έχει καταστεί αδικαιολόγητα πλουσιότερη (άρθρο 65 παρ.3 Ν 2121/1993), εφόσον βέβαια, δεν αποδείχθηκε κάποια μορφή υπαιτιότητας της εκκαλούσας, κατ' άρθρο 65 παρ.2 του ίδιου νόμου".

Υπό τις παραδοχές αυτές, το ουσιαστικό δικαστήριο δεν παρεβίασε τον Ν. 2121/1993, και δη τα άρθρα 3, 4 § 2, 34, 47 παρ. 2γ αυτού ή το άρθρο 1 παρ. 2 της Οδηγίας 92/100 ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19-11-1992 "Σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας", όπως αιτιάζεται η αναιρεσείουσα με τους πρώτο και δεύτερο λόγους της αιτήσεως αναιρέσεως. Η διαλαμβανόμενη δε στους λόγους αυτούς ειδικότερη αιτίαση, σύμφωνα με την οποία εσφαλμένα το Εφετείο έκρινε ότι η συνδέουσα την αναιρεσείουσα και τους τηλεοπτικούς σταθμούς έννομη σχέση αποτελεί "εκμίσθωση" κατά την έννοια του ανωτέρω νόμου και της οδηγίας 92/100, προβάλλεται αλυσιτελώς. Τούτο δε, διότι η μεν Οδηγία, ορίζοντας τις έννοιες της "εκμίσθωσης" και του "δανεισμού" και ρυθμίζοντας τις αντίστοιχες έννομες σχέσεις, ουδόλως αποκλείει ουδέ περιορίζει το "αποκλειστικό και απόλυτο" δικαίωμα των πνευματικών δημιουργών να εκμεταλλεύονται τα έργα τους με οποιονδήποτε άλλο νόμιμο τρόπο, η δε ένδικη έννομη σχέση, όπως και αν χαρακτηριζόταν νομικώς, συνιστά αναμφίβολα σύμβαση εμπορικής εκμετάλλευσης (και) του πνευματικού έργου του ως άνω μουσικοσυνθέτη και, επομένως, παρέχεται σ' αυτόν δικαίωμα συμμετοχής στο επιτευχθέν οικονομικό αντάλλαγμα, κατά τα προεκτεθέντα. Ενόψει τούτων, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως, καθώς και το αίτημα της αναιρεσείουσας περί παραπομπής προδικαστικού ερωτήματος προς το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικώς με την έννοια της "εκμίσθωσης" κατά την ως άνω Κοινοτική Οδηγία (υποβαλλομένου παραδεκτώς κατά το άρθρο 234 παρ. 1, 3 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας). Κατόπιν τούτων πρέπει η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως να απορριφθεί.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 18-4-2007 αίτηση της για αναίρεση της 8532/2006 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών.

Επιβάλλει στην αναιρεσείουσα την δικαστική δαπάνη της αναιρεσιβλήτου, την οποία ορίζει στα χίλια οκτακόσια (1.800) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 9 Δεκεμβρίου 2008. Και Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 8 Ιανουαρίου 2009.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ